

KELET.

Hirdetési díjak:
Négyezer hasábrótól garmond sora á 6 kr.
Belygrót minden hirdetés után 30 kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön
kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket felvesznek:
Főváros: Oppelt Alajos (Wallzeile 22)
„, Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopold (László-tér 3 sz.)
Nyitási czikk:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések
s hirdetések külföldök.

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára
kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi be-
küldését, legcélszerűbben postai utalvány-
lapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alóírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt.	Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt.	Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet“ előfizetői részesülnek.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Kolozsvár, márcz. 2. 1872.

(X) gy látszik törvényhozásunk rend-
ese szokásai kérem tartozik, hogy a ren-
delkezésre álló három év folyamában,
kezdetben meglehetősen lassan dolgozik, mi-
az országgyűlési ciklus vége felé — mint-
egy észrevéve a még feldolgozandó mun-
ka nagy halmozat: nyakra-főre igyekezik
lehető sokat végezni, hátarelvé, aránylag
innen rövid idő alatt. Ilyenkor aztán meg-
int előtérbe lép a closure kérdése, mely-
leg ugyan határozottan védeni senki sem
elegendő bátor, de melynek saját magára való
alkalmazását minden képviselő discretio-
njától megvárják. Ilyenkor aztán a ház
megszaporítja tanácskozásai óráinak szá-
mát — Patay István ur nagy bosszusága-
ra, s a Deák-párt jó példával jár
elől, a maga részéről majd nem egészen
visszavonulván a terjedelmesebb viták so-
rompóiból, mint azt most is, a választási
törvényjavaslat fölötti vitánál tapasztal-
hatjuk.

Minden surrogatumnak ugyan enyhítik némileg a megvélő baját, de ezt gyökeresen kiirtani csak a *rendszeres munkadoklás* fogja, midőn tervszerűleg alapítja meg a ház és a kormány a végzendő sorát és egyémsutántját; midőn a clotur nem a paragrafusokban, hanem a képviselők *elfjárásában* fog érvényesülni; midőn nem csak az egyik, hanem *minden* párt tagjai birni fognak annyi hazafias aldozatkészséggel, hogy lemondván a szóáradat által szereshető kétes babérokért minden párt néhány szakértő tagját fogja a küzdomokra kiállítani s ezek érveiket és ellenérveiket előadván: az észlelyesség határai közé lesz sorozta minden szakszerű tárgy megvitatása.

De mindez csak a jövő reményeihez tartozik. Ma, midőn már csak napjai vannak az együttülő háznak s midőn még annyi valóban halaszthatlan tárgy vár elintézésre: kénytelenek vagyunk a gyökeres orvoslát helyett a palliatív szerekekkel megelégedni.

A mindenesetre elintézendő tárgyak sorozatát e lapok is közlék. Egyik kérdéstől sem tagadhatjuk meg életbevágó fontosságát s egymásutánjokra nézve sem

tudnánk alapos ellenvetést tenni. De azért
 épen nem vehető nekünk rossz néven, ha
 előttünk, mint határozottan az erdélyrészi
 érdekek képviselői előtt, fontosság tekintetében a legelső sorban a *kolozsvári egyetem kérdése* áll.

E fontosságot tőle sem a tanügyi bizottság, sem az osztályok, sem a journalista meg nem tagadják, — csak az a kérdés, ha a *physikai idő* meg fogja-e engedni a fontosnak elismert tárgy elintézését. És mi, daczára az illetékes részről jövő biztatósnak, alig tudjuk remélni ezt, legkivált azon tapasztalatok után, melyeket a bankügyi — s legutóbb a választási tjavaslat fölötti viták folyamában tehetünk. Így semmi határt nem ismerő böbeségűség talán még egyszer sem szállta meg mélyen tisztelt honatyáinkat, mint épen most s hiában, nem tehetünk róla, ha minden felemelkedő szónokban egyetemünk ügyének hátráltatóját, megbuktatóját látjuk.

Fokozza ez aggodalmunkat az a körülmény, hogy Schwarz Gyula, a par excellence tanügyi férfiú, az elmélet szennyezően át nézve a tanügyi bizottság javaslatát: külön-javaslatot adott be a ház-
nak, mely már most akarja megoldani azon kérdéseket, melyek elintézését a kormány s a ház többsége az egyetemi reform alkalmára kívánja fűtartani.

Schwarz Gyula ur érdemeit a tan-
ügy terén mindent elfogulatlan elismeri,
de viszont méltán várhatjuk meg tőle mi-
is, hogy ismerje el az idő rövidségének
nehézségeit is s ne induljon az elmélet
ábrándjai után akkor, a midőn a gyakor-
lat lehetetlenségeivel áll szemben. Külön-
javaslatla pedig, előre láthatólag, oly hosz-
szas vitát idézhet elő, mely helyet talál-
hat ugyan a jövő törvényhozás bővíté-
sében, de melyre a mostani egyáltalán ki
nem terjeszkedhetik.

Pedig nekünk, Kolozsvárnak, az erdélyi részeknek, **életkérdés**, hogy ez első lépés elvégre megtéessék, melyet javítani mindig lehet, de, ha mely egyáltalán *elmarad*: a legszebb elméletek által sem pótolható kárt és romlást fog támasztani. —

Az ellenzék a legutóbbi viták foly-
tán az erdélyi részek iránt szóval igen
sok jó akaratot tanusított: im a jó alka-
lom ezt *tett* is bebizonyítani.

Ám legyenek önök közjogi ellenfeleink; ám mondják, hogy önök nagyobb önállóságra bírják vala juttatni országunkat: nem vitázunk önökkel, csak arra kérjük — bár most az egyszerű kevesebb szót, hogy következhessék a tett; s arra kérjük Schwarz Gyula urat: engedjen az egyszerű elméleti ábrándjaiból, a gyakorlati kivételőség kedvéért s vonja vissza külön javaslatát.

Mert Kolozsvárnak egyetem *kell*
minden áron, Ebben hiszszük, ellenzéki
laptársunk is megtart minket.

Pest, 1872 febr. 29.

(A.) A választási törvényjavaslat tárgya-
lába politikai életünk folyamán nem szűnt
idezett elő. Az ellenzék szónokai a tárgyat
egy oldalról ragadták meg, melyen az hozzáfér-
hetlen, egy javaslatokat tettek, melyek megva-
losítása a zavar és confusio netorábbja lenne s
habár a jobboldal kitűnő tagjai világosan is
kimutatták az ellenzéki indítványok képtelenség-
ét, az úres szalma-céplés szakadatlanul foly
a képviselőházban, de a mint ott csak idő kö-
rös s figyelmet nem ébreszt, úgy a nagy kö-

zónságot is csak mellékesen érinti. Míg a baloldali folytatja napszámosi munkáját, míg agyonbeszélte magát, célzzerű lesz a külföld eseményeire fordítani figyelmünket. Első sorban Franciaország az, mellyel foglalkoznunk kell.

Ottan a számos trónkövetelő mellett alkalmasak találja az időt, hogy kultúránk igényeinek érvényesítésére a tájait előkészítse. A mostani kormányforma, Thiers köztársasága ma alkotásukra ideiglenek, provisoriumnak nyílt útmutatott, mely nem a képviselőház tömör többségén, hanem az egyes frakciók széleskörű alapszék. Most e szélső változni kezd a különböző pártfőnökök a monarchia visszaléptetésének programja alapján szövetséget kötöznének. Különösen három frakció az, mely közt az egyesülést tervezte. A hagyományos monarchia hível, kik a Bourbon-házat illetőleg mostanra képviselőék Chambord grófot akarták királlyá választani, és az orléanisták, kik a család mellékkirái. Legutóbb a republikánusok a párisi grófnak személyében szeretnék a trónra ültetni, végül az ugynevezett jobb közpárt, mely eddig ide-oda ingott s nem igen vallott színt — ma mindegyiken egyesíteni akar a monarchia visszaléptetésnek alapján.

A töredékek többségét képeznek a nemzetgyűlésben, de a közvéleményben és a sajtóban nem bírnak annyit eljáratni kifejtetni, mint egy másik frakció, a bonapartisták párja. Ez a képviselőházbán nagy tiszont szavazattal bír, a sajtó s különösen a párisi és vidéki kis-kezesedők, írórok, munkások sőt a hadsereg egy jelentékeny része is mellette van s már eddig sok kollektív ártást okozott. Thiersnek, ki a nemzetgyűlésnek a legfőbb ellenfele, a bukott császár sárga hadseregének főparancsnoka, a hadügyeszmé folytán a Bonapartistsm s tekintélyes vezrelveire is határozott ellentétl áll. Thiers épen e párttól fél leginkább, mert az egy második álancsnyira is képesek tartani. Ez okból nemrég törvényt hozott, mely szerint azon este, ha a mostani nemzetgyűlés erőszakos vagy más alkotmányellenes utat felhasználhatna, a megkezi bizottságnak alkalatsának kell lennie, hogy az őt kényszerrel idejelenesen megzavartsa, s a nemzetgyűlésnek a rendi engedelmességgel mutasson. Ezeknél nemrég javaslatoz terjesztje a ház elé, mely a kormányt azon jog hatalmat enged a sajtó fölött, sőt Párisban az osztrámállapot jogánál fogva már több napoleonista lapot betitettatott.

Lzen eszököz megadják a mostani ide-
geneknek s Thiers elnöknek a hatalmat, meg-
magát minden törvényben támadás ellen
biztosítja. De az íránt, hogy mi történik egy
törvényszerű támadás esetén, az iránt elő-
vizsgázt intézkedéseket meg nem tón, nora ill-
legközelembb, legenyesebb a vesély. I-
a monarchikus töredék, melyek ellentétessége
Thiers aut fantatortó, végre csak annyian egyse-
lűnek, akkor alkotmányos és törvényes eszö-
kökhöz állíthatják vissza a királyságot. Ez Fran-
ciaországra talán haldós, de minulessestől ori-
ginalis eszökök, nem talán a monarchia, a baj nem az, hogy restauráció, hanem az, hogy
melyek eszöközötté haldós. A mostani állap-
ot hírei, a köztársasági pártok igen jelentékeny
számot képviselnek s a monarchistákkal egyse-
lű, kék s többi pártrendszenek meg jobban
ülök, mint a köztársasági, kétségkívül
feyvesen állandnak ellent az új kormány-
formának. Itt rejlik a vesély s a békés hald-
ás barátnak azért kell kívánni, hogy a mostani
állapot minél hosszabb tartammal bir-
jon. Franciaország ma oly válság előcsarn-
kában áll, minő meg eddig keresztül nem
ment. A pártveszélyre a hazafias eszökök
megölte ott. Az egyes töredékek nem a hazát ü-
vénék, jölletének, nyúló fölélelésnek jöl-
zavár, hanem az egyik Chamberd grófát, ma-
sikat Napoleont a korszakot kiűzőt s csak egy
szóval a mostani trónra juttatás. Inkább meg-
gyilkolják, polgárháborúba zavárják a hazát.
Igy ill meg a fektelen pártveszélyre az en-
ber legsebb, legseztöbb eszmét. Vajha a
mi saját pártküzelmek nem így szomoru er-
edmőre vezetnek!

megszavaztatott s talán míg soraim sajtó alá jutnak, a magyaroknál összeköttetések is megszavaztatnak. A vöröseknek, magában értem, hogy mindez nem tetszik, szerietük a bojármi- nisterium eladja ezzel az országot Osztrák-Magyarországnak. Ez az eladás vádja régi óta s csak azért emletem itt is föl, hogy láthassák önök is, milyen szímben állítja a vöröspárt birodalmunkat a tudatlan néptömeg elé, mond- ván szímet nélkül: „A vasutakat azért költ- össe, hogy hazánkat a német-magyarok el- foglalhassák.”

A Prága az időden vádra felelően, írja: „A rendpart azt hiszi, hogy mentől több oldalról lesz vasúthálózatunk a szomszédállamok összeköttetése, a forgalom és haszon is – annál nagyobb leend. Ugy van, pártunk akarja, hogy hazánk a Pruthal Országosúttal össze legyen kötve, akkor az Ausztriával való összeköttetés is. Ti demagógok azt mondjátok, hogy Ausztria az ojtói összeköttetését óhajtja; mi azt feleljük, hogy a bodzait kéri. Azonban a hely mitsem tesz. Igénis összeköttetés Ausztriával a civilisáció és gazdagodhatás előnyét, nemcsak itt, hanem nehány évtálat másutt is pl. Vulkánnál is. Jól tudjuk, hogy alatti mi nem csakaközvetlenül az ottani lakosok, hanem a földrajzi körülmények miatt a Molda feletti Beszárbián, az Odeskában és Szerbián az Konstantinápolyba. A Rومانul beszéltet mindenről, azonban komolyan s nemzetgazdasági ügyhöz ne szőljön, mert ha szől, csakis bárgyó adnak hitelt neki s csak nevetésgé idéző elő.

A Rákanulról szólóan megemlítem, hogy ennek alapítája és 16 éves szerkesztője, Rosettini Károly, most már csakugyan elhagyta az országát és Franciaországban fog letelepedni. A Ráka-pot egy társulat vette meg több évre és Rosettinek egy díjt fog fizetni, a ki azonban köteles lesz lajcsokot adni a társulatnak. A Ráka-jár útj a forradalom és anarchista nézvé, ebben kell R. kivándorlásának okát keresni. A zavarogók azonban itt-ott mégis próbálgatnak. Az izmalmi zsidó kraval utat, közelebb Ploesten támadta meg a csececsék a moldvai képviselőket mint a magyarok elleni miniszterelnök miatt interpelláltak, az adták, hogy igeisít tuda a dolgot és megtette a szükséges lépéseket. Itt is demonstráltak a városok. A fellebbezési törvényszék Mihaiucsu volt rendőrököt, ki alatt a németek elleni tündetés most ébren rendezteték, – fölmentette. A törvényszék elhatározta, hogy a közszolgálatra, erre három bírói beadt a lemondását. Rákanul nagy hangon hirdette, hogy ezeknek helyét becsületes román nem fogja betölteni.

Hanem azért biztosíthatom önt, hogy igen-
is jeles hazafiak foglalták el a megürült piros
támlákat.

Az óz opera már szét ment; Tossza k. a., a primadonna roppant ovatiók közt veti bucsút s mint halomlomb Pestre s onnan Bácsme menend. Az opera helyét francia népszínmű társulat foglalta el Tailleirre igazgató alatt. Jászvásárból jöttek ide s mint ott, ugy itt is nagy pártfogásban részesülnek. A Journal de Boudacst derék szerkesztője abban fázadozik, hogy hadiszár feladására segélyt gyűjt a rokonok és itt lakó magyarok között. A francia colonia azonban szegényítő megalkalmazottakat illet idegenekről kéri e célra segítségét. E meghasználs következménye lón, hogy a román lapok közül csak egy-kettő tette magáévá az ügyet.

Országgyűlés.

Pest, febr. 28.

A képv. ház mai ülésén apróbb előzmények után Pauler Tivadar közt. min. felel Degrénnek a váci siket-némák intézetének megvizsgálása iránt beadott interpellációjára. Hivatalos tudomást szerzett az elrendelt vizsgálat eredményéből a felhozott visszafelé, hiányok iránt, s rögtön biztost küldött a szükséges intézkedések megtétele s a reformok behozatala iránt, hogy az intézet egy országos intézet nevére méltó legyen. (Helyeslés.)

Degré Alajos közszónettel veszi a min. tevéletét, melyet a ház is egyhangulag tudomásul vesz.

Pauler Tivadar miniszter továbbá felel Madarász József interpellációjára, a felekezeti tanítók fizetésének a községi tanítókéval leendő egyenlő vététele s egy, a tanítók katonakötelezett-

Bukuresti szemle

A bukaresti országgyűlés a napokban alkotja a legfontosabb törvényeket; értem: a romániai vasúthálózatnak a szomszéd államok vasútaivali összeköttetéséről szóló törvényeket. Az orosz vasúti összeköttetés Szkulennál már

ségét könnyítőt törvényjavaslatot írt. A miniszter ezt feleli, hogy neki nincs joga a felekezeti önkormányzati jogok megsértésével a felekezetekre ráparancsolni, hogy tanítóik fizetését főbbek emeljék. Azonban a kormányának rendelkezése állnak egyes alapítványok, melyekből a rossz fizetésű felekezeti tanítók anyagi helyzete kiteljesedhet enyhíthet. A mi másik kérdés illeti, az nem az a közbiztonság tartozik, mivel annak teljesítése a védőerőnek megváltoztatásával jár. (Helyeslés) — A választ tudomásul vételek.

A miniszter továbbá válaszolt Táncsics Mihály interpellációjára. Táncsics azt kérte, miért hogy az egyetem teológiai fakultásában latin az előadás nyelv, s az orvosi egyetememen németül tárgyalt miért adnak elő németül? A miniszter azt feleli, hogy a teológiai fakultás nyelve latin nemcsak Pesten, de a bécsi, gráci stb. egyetemeken is: — az egyetem küszöbén elő reformjád, mely semmi esetre sem fogja érinteni, lenni hagyni a theol. szakot és, a kormány e tekintetben változatot hozni be egyelőre nem tartja célszerűnek. Hogy különben a magyar nyelv és irodalom szorgalmas művelőkére találunk a pesti papnövevényekben, az az évenként számos megjelenő egyházi tartalmú magyar műve bizonyítja. — A mi az orvosi egyetemeken állítólag történő német előadásokat illeti, annak állítását téves alapon nyilatkoztam. A szélső-német azonban a tárgyak csakugyan előadásnak magyarul és németül, de a német nyelv itt is csak 1874-ig maradt meg, mikor a szélső-német tanfolyam is, melynek megmaradása különben még problémátis, kizárólag magyar előadásnyelvi lesz. — Táncsics kérde, hogy miért történik a theol. fakultás számára építkezések, mikor annak megszűnése a leendő egyetemi reform következtében valószínű, s hogy mely alap fedezze azok költségét. A miniszter azt feleli, hogy különbözők van a theol. fakultás s a központi papnövelde között; ennek számára építenek, s ez megmaradna a fakultás megszűntetése után is. A papnöveldeknél külön 1648-ban alapja van, melyet az esztorgumi káptalan kezel. Ez alaphoz fűződnének az építkezések költségei.

Táncsicsot a felelet kielégítvén, azt a ház tudomásul vette.

A központi bizottság előadja, Széll Kálmán, a bizottság jelentését mutatja be a pénzügyi bizottságtól tegnap kikerült törvényjavaslatokról. — Ki fognak nyomatni.

Ezután a ház napirendre tér: folytatja a választási tv.-javaslat általános tárgyalását.

László Ádám Irányi hat. javaslatát fogadja el, s beszél az erdélyi anomáliáról, melyek folytak ott a rögtön rendezkedés szükségessége lenne.

Halász Boldizsár, mivel nem találja még árnnyékát sem az igazságnak a kormány tv.-javaslatában, (Csanádi: igaz!) azt elveti s Tisza javaslatára szavaz.

Stratimirovics György egy hosszabb beszédet olvas föl. Irányi javaslatát s a suffrage universel véleményére szólalván.

Szilárd Áron azt állítja, hogy e törvényjavaslat, csak a jelenlegi többség uralmának fontartására van szánva s bizonyítja Lónyay grófnak, mint miniszterelnöknek mondott

beközösztöl beszédével, mely szerint a jelen többség feladata együtt tartani s erősödni, megőrizni a jövő választások idejére. Mivel pedig az ő célja a jelen többséget megbuktatni, a törvényjavaslatot nem fogadja el.

Péchy Tamás Tisza hat. javaslatát pártolva elveti a kormányt.

Bauszner Guidó tagadja Schvacz Gyula javaslatának helyességét s szavazati jognak az irni-és olvasni tudókra kiterjesztése iránt; mert az irni-olvasni tudás csak technikai műveltség s nem ad semmi esetre sem garantált any, mint a census, mely viszonylag a legbiztosabb szer az intelligencia biztosítására nézve a parlamentnek. Attólre az Irányi javaslatát által kívánt suffrage universel, annak veszélyességét fejei: az Magyarország névre nem más lenne, mint a magyar felsőbbeség megsemmisítése s az ország földarabolása (nagy tetszés jobbról.) Pedig a magyar elem felsőbbesége ép oly szükséges Magyarországban, mint a németek Lajthátnál. (Helyeslés) Ő nem magyar, de szász, s nemzetiségét ép úgy szereti, mint a tősgyökeres magyar, de ismeri hazánk költésességét. Ő Magyarország polgára, s annak fontartása szükségének alárendelt még nemzetiségi iránti előszeretést is, mert meg van győződve, hogy a magyar elem felsőbbeségének megszűnése egyenlő lenne a magyarországi alkotmányos állam megszűnésével. (Hosszas tetszés). Oly viszonyokat kell teremteni, melyek a nép művelődését biztosítják, hogy a nagy magyar, gr. Széchenyi István mondatakat a tudás általános legyen, az országnak még legutolsó gyűnjőhöz is: — de meg ez be nem következék, suffrage universelről csak elhatározás a ábrándok felhívásáért. (Tetszés) Előadja tárgyalása alapjait a jelen törvényjavaslatot. (Hosszas helyeslés)

H. v. e. s. Bertalan megrója előtte szót, hogy miért vallotta magát szásznak. Őszintén mindenkinél költésesség Magyarországban kizárólag magyarul lenni.

Vajda János perhorreszkálja a javaslatot azért, mert az állítás szerint elvonja a szavazatjogot olyonaktól, kik arra jogosítva lennének, s szavazati joggal ruházta föl azokat, kiknek ő soha semmi esetben sem adna szavazati jogot, milyennek a gazdai hatalom által állók. Következésképp pártolja Irányi D. általános szavazatjogot követelő hat. javaslatát.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, márc. 2.

Németország s illetőleg a Bismarck-politika folytonos figyelemmel kíséri Ausztria belső fejlődését. Mikor a Hohenwarth-kormány s ezzel a federalismusba átlépett tiltott autonómia Irány: az osztrák-németek nagy alarmjárja, hogy Ausztria elvész, mert Hohenwarth azt kívánja, az egész nagy-német-ország sájtó egyhanglagon demonstrál a federalisták iránt ellen s a német-osztrák egykor mellett. Sőt még hivatalos hang is emelkedett ez értelemben.

Most ismét az Auerprag-kabinet lengyel

soha nem hozá zavarba azt, ki annak tárgya. Még arra sem gondolt, hogy ebédjének közpénzszerűségeért mentegődzék, s ezt nagyon jól látta, mert senkinek sem jutott eszébe azt közpénzszerűnek találni. Midőn az asztaltól fölkeltek, belépett Adrienne.

Kedves vendégem — szólít Ramel — ajánlom önnek Adrienne kisasszonyt, a mi szomszédunknak, kiről majd máskor sok rosszat tudnék mondani. Most pedig önnek Adrienne bemutatom. . . . szinte kedvem volna azt mondani: találja ki ezen ur nevét, de az valóban igen bajos volna.

Adrienne csak egy perczig nyugtatá tekintetű Breumont ur arcán.

— S tehát nagyon elbámulna ön mondá, mosolyogva, ha megmondanánk ki ezen ur?

— Leikemre mondom, nagyon nagyon megvölnek lepetve

— És én hasonlóan, mondá Károly mert lehetlen, hogy én engeg ismerjem.

— Hátba mégis, nemde Breumont Károly ur ön?

— Ez már boszorkányság, kiáltá föl Ramel.

De még nagyobb s általánosabb hangig is csodálkozás, midőn legkellemesebb hangjig is folytató a virágcsináló: —

— Tehát reá tudá határozní magát, odahagyni hegyeit, Aricie-i szép völgyét és a folyam mellett ki házat! Oh én jól ismerem e kis házat, melyet gyümölcsös kert övez. . .

Kiszöböröl láthatja a Lionse hegység hótakart bérceit és a koló nap sugárított megárayozva az Orlu-csup ormát. —

— El nem képzelhetem, honnan tudhatja

kisérleteivel foglalt álláspontot a németország sájtó. Sőt még a berlini félhívtatolás „N. All. Zig.” is ujra nyilatkozott a lengyel kérdésben. Czikéből érdemesnek tartjuk közölni a következőt:

„Osztrák politikai körökben a galicizai kiegyezési kísérletet illető multikori nyilatkozatunk az igazgatóság egy nemet kelti, mely a sajátban sokszorosan nyilatkozik; az alkalommal egy szót ejtettem, mely nem igen van nyúndra, s mely igazgatóságunkból invólir; e szó: az osztrák belügyekbe való avatkozás. Németországban általánosan a „beavatkozás” minden nemetől más általános bolygásh, akár Olaszországban, akár Franciaországban, vagy Ausztria-Magyarországban hívják is ez államokat. A német kormányról, a szövetségtagokról és birodalmi gyűlésről, sőt magáról a sajtóról, a mennyiben reá a kormány befolyást gyakorol, ez nem szenved kétségét. De különben Ausztria-Magyarországgal szemben a teljesen független sájtó is a legszűsös tartozkodást gyakorolja.

„Németországban mindenki egyetért az iránt, hogy a heterogen nemzeti elemekből összealkotott császári állam helyzetének nehézségei felette nagyok s hogy minél nagyobb részvételt éreznek a nemzetek azok megoldása iránt, annál nagyobb tartozkodást kell gyakorolnunk. Hiszen éppen abban fekszik a viszonyok természetellenességének és elviletelhetőségének jó része az egykori német szövetségben, hogy Ausztria és Németország életviszélyeinek teljesítésében egymást kölcsönösen gátolták, hogy mindegyik a másik iránt és ellenében saját politikai feladatának megvalósításában zavartatott. Most Ausztria-Magyarország és Németország háborítatlanul halad saját útján s az egészen független érdekek éshangzata, valamint a meleg rokonszenv képezi a kölcsönös függelőség s természetesen határát.

„De hogy a kit hatalom szabad állása elidegítenie ne vesszen, egy — mire a szomszéd és barát sorsa iránti részvét élt indokot nyújt — a német állapotok gyakori megbeszélés az osztrák sajtóban, mely e mellett csaknem naponta a legrovidetebb komolyoságot adja értelemiségnek, valamint az osztrák-magyar események tárgyalása német lapok részéről, elkerülhetlen lesz. Az egyik ép oly kevésbé érdemi a „beavatkozás” nevét mint a másik. Ha hirlapjaink olvasóitak osztrák-magyar valóságok és haladásokról értesítik és tájékoztak, akkor az reánk nézve valóban belső ügy. Ha e mellett az ottani viszonyok sajátjása tárgyalagasan méltatják, ép bizonyára szabad, sőt szükséges az is megvizsgálni, mely viszonyok gyökereit vagy forr. gyökereitől annak reánk. És ez csak a tulajdonképeni német belügy. Ez eset áll kiválón Galicziáról.

„Ez nem kerülhető, ellenkezőleg eszközölendő; hogy a német nemzet a változott tényállás feletti gondolkodjék, mely az osztrák-magyar monarchia körében belől csaknem egészen autonóm lengyel állam képviseléséből államunk lengyel átalátvársja s így Poroszországra s a német birodalomra keletkezik. Ezen fontos ügyet komolyan meg kell gondolni, legalább is ép oly éretnen, mint addig Béschen. Bármily ité-

őn mindezeket drága kisasszony, szólalt meg Károly, ép annyira elérzékenyülve mint meglepetve. Igen, én mindazokat elhagytam! . . . Szegény anyám meghalt. . . . A kis ház most pusztá. . . . Az ajtó, melylyel szemben emelkedik a Lionse hegység, zárva van, és a gyümölcsöst felverő a grom. De hát volt-e ön Pirenei hegynek között?

— Nem uram, soha sem voltam ott, — A végén csak nem valami bűvészónó kegyed — monda Ramel.

Ez az én titkom Ramel ur.

Még hosszasan csevegtek erről s aztán komolyabb tárgyra tértek át. Breumont terveire, kitalítására. Bevallá, mikép oly szándékkal jött Párisba, hogy itt valami állomást szerezzen magának és hogy e részen oly pártfogásra számított, melyre ez idő szerint hajjon támaszkodhatik. — Testvérdő ezélt.

— Nem baj! azért még nem kell kétségbe esni. Majd találunk mi is valamit.

— Breumont ur, szakítót ő félbe Adrienne, képes volna-e ön valamely kereskedő ház könyvét, számadásait vezetni, és kedvére volna-e az állás önnek?

— Minden bizonynyal kisasszony.

— Nem lehetlen, hogy valami ilyféle hivatal találkozik.

Fogadunk, hogy Adrienne fog állomást szerezni Breumont ur számára. —

— Megvallom — mondá ez élénken, — kétszeresen boldog lennék, ha ily módon lehetne letehetnék a kisasszony.

Ezután abban állapodtak meg, hogy Károly a Ramel családhoz mentől közelebb keressen magának állást.

letre jutnak is a mellett, ez saját belügyeink feletti itélet s nem beavatkozás osztrák-magyar dolgokba, mint ellenkezőleg Németországban illő gondoskodással kerülnek.”

A KELET magán-távirata.

Feladatolt: Pesten, márt. 2. 11 ó. 20 p. d. u.
Kézírt: márt. 2. 12 ó. 40 p. d. u.

A választási tjavaslat feletti vita még folyton tart; hétfőn kezdik meg indítványozók zárbeszédeiket.

A francia pénzügyér és a német követ a szerződést aláírták, mely szerint Franciaország 5 % elengedését a májusban esedékes 310 milliót martius hatodikáig befizetheti.

Egy Okonnor nem egyen töltetben, szettört, régi szerkezetű pisztolyal tegnap az angol királyné ellen Londonban merényletet követett el.

Thiers hatalma a nemzetgyűlésben mindinkább erősödik. Jobbképüléppel is hozzá csatlakozni készül.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márc. 1-én

— Az igazságügyi miniszter a naszói e. f. kir. törvényszék területére bírósági végrehajtókát és pedig a törvényszék mellé: Pradan Jakab naszói bírósági volt törvényszék jogyzót; az óradnai bírósági jogyzót: Siutu Tivadar borgo-tinai bírósági jogyzót; a jános megye törvényszékhez irodatizást: Draxler Gusztáv brassói tanácsbírók nevezte ki.

— Képviselelőh A febr. 29-iki alás meglehetősen két ház előtt nyílt meg, a központi bizottság előtti tettek jelenléte és azután a ház a választási törvények általános tárgyalására tért. A szélsőbalak igen jól mulattatták a házat; Patay István sajnálta, hogy Tóth Vilmos miniszter nem hallgatja őt, pedig azért fizetik, hogy a szűnőök s az ő előadásaira is figyelmezen; aztán megemlítte, hogy a mostani választási törvények szorították a kormány csimáját s ezen csimán a kormány lyukat vág s toldozza, toldozza, hogy kényelmesebben legyen; végül Schwartz Gyulát a ház derűltsége közt „philosophus” barátjának nevezte. Táncsics azon véleményére adott kitéjezt, hogy minden pap a világon, legyen bármilyen felekezetű, egyformán fordítos és ravaszkodó ember. Kiss János pedig egy rengeteg bírálati vont elő s szent drusztja jelöléséi-ből bizonyítgatta a kormány rossz eljárását.

— A „Magyar Polgár” tagnapi száma egész terjedelmében közli a Tisza László hírhett lordai beszédét a „virilis” institutio ellen. Legsúlyosabb érve az, hogy a virilisek közt csak „a méreg keverő és hamis bankó csináló.” Ha erről Tisza urnak biztos tudomása van, valóban nagy bűnt követ el a „hozhaza”

S az este ellett ilyforma beszélgetések között.

Midőn Ramel Breumont-tal távozott, hogy ezt haza kísérje, ki őket így karöltve menni látja s beszélgetni hallja, két régi barátnak tartotta volna.

Ramelnek igaza volt: Adrienne másnap este jelenté, hogy Breumont ur elfogadja könyvvezetőnek azon kereskedőház, mely őt is alkalmazta. November elsejétől kezdve — tehát négy nappal a fennebb elbeszéltek után — elfoglalhatja új állomását.

Ez valódi örömhír volt a Ramel családnak nézve.

Breumont Adriennehez lépve, elfogult hangon mondá:

— Csak tegnap óta ismerem kegyedet kisasszony, és már is elhatározolag folyt be életrosomra, szépségre, jóságra s titkoszerűségre által Mit mondjak egyebet, mint hogy szívem mélyéig meg vagyok hatva, s elítelve bámulat és hálaival.

Midőn anyám meghalt, ugy tetszék, hogy élttem csillaga hnynt el, és most hála önnek, ugy érzem, hogy új csillag két fel számomra.

Gyöngéd pir borítá el Adrienne arcát; s néhány halál, alig érezhető szót rebegett.

Nem csodálnék, sugá Ramel nevének, ha Breumont ur és Adrienne megszeretnék egymást.

Az már megrán, felel Polin. —

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZAJA.

Miss Alda.

Fortuni L. beszélya.

IV.

(Folytatás.)

Ramel asszony nyitott ajtót nekik.

— Kedvesem, mondá férje, egy vendéget hozok ebédre. . . . Ismerem látta még. . . . de mégis fogd ismerni őt; igen szerencsésnek érzem magam, hogy előadta meghívásomat: együtt költeni el velünk szerény ebédünket. — Breumont ur, bemutatom önnek nőmet és gyermekeimet.

Ha Károly könyvből olvasta volna Ramel egész életűrtémet, alig tanulhatott volna belőle többet mint mennyit egy percz alatt, az ajtó küszöbén megállva kitalált.

Örömtelt-szízzel lépett be, s mielőtt asztalhoz állék volna, néhány percze Ramellel magánosan maradván, felhasználta az alkalmat kifejezni előtte, hogy mennyire lekötelezte őt: — Fogadja legszívesebb köszönetemet uram, . . . ugy látszik, hogy ön nagyon boldog!

— Valóban az vagyok, nem tagadom!

— Polin nagyon kedves, előékeny volt, mi neki nem nagy fáradságba került s egészen elragadta Breumont-t, kelleme, élénksége és szelleme által. Telve volt figyelemmel iránta, oly gyöngéd és kímélves figyelemmel, mely

ellen, ha a fejlemlést ellenk azonnal meg nem teszi. Vannak e mellett még beszédében igen szép la t i n idők, de telve nyomai hibákkal. Kiigazításukat ajánljuk a szerkesztő ur gyűjelmében.

— **Kolozsvári korelázió**—egylet alapítóje gyarapítása e hó 9 én tartandó zárkóról társulatokra a meghívott szűkülettel, mindazok, kik tévedésből meghívott nem kapnak volna, szíveskedjenek ez iránt br. Bánffy Ernő urral (közép utca, br. Bánffy Dániel ház) délutáni 3-4 óra között magukat érintkeznie tenni. Ugyazint, kik ablakjegyre előjegyeztekni kívánkoznak, fent nevezett urhoz szíveskedjenek fordulni. Sigmund Ákos, bábozástól jegyző.

— **Színház**—intendása — mint értesülünk — ma távozni Maros-Vásárhelyre, hogy ott nyári színházulatunk pályáját előkészítse.

— **Kövés Gyula** közelebbi jutalomjátékokkal lapunkban jelezte korábbi „Alasztástól” eltérve, Shakespeare „III. Richard”-ját választotta. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Ns. Aranyosszek** törvényhatósági bizottságának az 1872-iki évi első rendes közgyűlése napjúl — főkirálybíró ur a méltóságával egyetértve, Felvinczre, ez évi mart. hava 15-ik, az megelőzőleg pedig az állandó bizottság tartására nézve 12-napja, mindkettő d. e. 9 óráig kezdve tüzetlen ki, azokra t. képviselő bizottság és illetőleg az állandó bizottság tagjai hivatalos illetéssel meghívom. Tárgyai fognak lenni: szentesítendő ügyek kihirodése, az 1871-évi jótiszi hivatalok betöltése, az úresítés évi XVIII. t. 65 §. alapján, küldöttségileg elődologozni „Közsegi” szervezeti tervet; a tiszti fizetéseket, az 1872. évi országosan megállított költség-hoz képesti szabályozása; a mult évi számadások megvizsgálása; alkirálybíró jelentése; a mult gyűlés határozatainak végrehajtása, hivatalos intézkedései és a törvényhatósági átiratok és több indítványok. Felvincz, 1872 február 28-án. Ns. Aranyosszek alkirálybírója, Magyar Irpál, s. k.

(S) **Színház**. Az „Egy millió” című ismeretes, élénk szellemű francia vígjáték tegnapi előadása kevésbé felelt meg az „espiri”-nek, mely ezen, valamint általaiban minden francia terméknek alaphangja s életére s melyet ha az előadók nem tudnak érvényesíteni, annyi mintha egészen elejtették volna. Az „Egy millió” tegnapi előadása olyan vonatlaton nem, kivált elnevezte, hogy azt gondolta volna az ember, hogy valami német „szépirodai”-t kell látni. De nem is csoda, mikor színészeink abba helyezni brayvont, hogy mind kevesebbet tudjanak szerepbelük s azt is rosszul. Temesvári (Duplák Mária) egybírát sikerült oltotta meg feladatát: csakbogy ma is a könnyezés czime alatt, több mozgékonykodást jelelt ki, mint salonias légiertét, p. a 2-ik felvonásban, mikor táncolni megy. a többiek közül Duplan apró Szontogynél elég jó kében volt: meg vonatlatot el, csak hanghordozásának azt a vonatlatot, csak szókna le. Kassai Carbenje és Körösi Perjénje talált alkalmos voltak, valamint Körösi s Philipovics is megállított helyekön.

— **A kolozsmónostori** gazd. tanítózetrol nem egyszer volt alkalomuk elismerő nyilatkozni, georgikai felolvasásairól pedig — bár kivonatosan — kötelességünknek tartjuk t. olvasnoki időnként értesíteni. Most meg, az Erd. Gazda legutóbbi számban, megint egy igen tartalmas lemondást felelt állás egybe, ez a georgikai vitaközös behozatala. Kodolányi Antal, az intézet dék igazgatója, így szól a nevezett lapban a georgikai vitaközösköröl: „Ezen, több alkalótt tanultunkban szokásban levő, s azt bízom célját tekintve nálunk is minden szakember által örömmel elővölöz intézmény, Kolozsmónostoron f. hó 3-án lépettük elbe. E. Georgikai vitaközösök feladata: egyes napi érdeklődésekre meg az intézetbeli ifjak általi megvitatása, mindannyiszor a tandíj testület jelenlétében, s az illető szaktandár, mint előnöknek, kinek a vitálás alá vett kérdés szakmájába vág, vezetése mellett. A vitálás alá vevendő kérdéseket, melyeknek befogadására egy „Kérdő szekrény” van kitéve, maguk az ifjak tölzik ki s a vitaközös meenélke feljegyzésére szólnak maguk közöl egy jegyző választanak, a ki azután a vitaközös által tett jegyzetben alapján az egész tárgyalásról egy jegyzőkönyvet állít egybe, mely jegyzőkönyvet az illető szaktandár látta-mozdásával hitelesítenek. Ezen vitaközösök éven mindannyiszor „Georgikai felolvasások” után tartanak, s miként emezek egy azok is teljesen nyilvánosak.” Az Erd. Gazda közli is az első vitaközös eredményéről szóló jegyzőkönyvet.

— **Adakozások** a Pesten felállítandó. Eötvös emlékszára. Gyűjtő Szász Sándor írn. Szász Sándor 5 frt, Soltesz Nagy János 5 frt, Frenkel Dénes 5 frt, Vízakna város közönsége 50 frt, B. Sekelaro 2 frt, Gál Ferenc 2 frt, Barabás Norbert 3 frt, Wittfeld 2 frt, Herepei Károly 2 frt, Korö Ferenc 1 frt, Balassa Bálint 1 frt

Décsi Boldizsár 1 frt, Predovics g. n. e. lelkes 1 frt, Pálai József 1 frt, Szász József 1 frt, Haró Imro 1 frt, Horváth Ferenc 1 frt, Kronberger János 1 frt, Kovács János 50 kr, Székely Ferenc 50 kr, Moldován János 50 kr, Koppányi Duna id. 20 kr, Fekete Mihály 30 kr, Toma Duna id. 20 kr, Lengyel János 20 kr, Gál József 20 kr, Kolcsár János 20 kr, Szain Biró 30 kr, Dumitru Kosokr 20 kr, Joon Moiza 20 kr, Joon Sebes 20 kr, Joon André Mafte 20 kr, Nikolai Dregescu 20 kr, Joon Domariu 20 kr, Dumitru Popiu 20 kr, Joon Ogneru 20 kr, Kovács József 50 kr, Kis József 50 kr, Haszler József 20 kr, Reithoffer Alajos 30 kr, Gali Károly 20 kr, Kovács Sándor 50 kr, Takács Mózes 1 frt, Ambros Samu 50 kr, Graviu János 50 kr, Heutusi Ila 50 kr, Koppányi János 40 kr. Összesen 95 forint arany. értéket a mai napon a magyar földtulajnoskhoz Pesten felküldött. Vízakna, 1872. február 27-én.

— **Játék vége.** A spanyol Garcia, a badeni és hamburgi játékbankok birhirdetése és legfeljesebb vendége, ki nem egyszer rohamosra szét ama bankokat, közelebbi végig nyomorban hagyta el Párisban. A zöld asztal természeténél mezeje háromszor árasztotta el millióival s végül mégis nyomorban tüzban hat frankkal zsebében végezte változatos pályáját.

— **Lonkal Antal**, Szt. Gergely lovag, IX-ik Pius pápa, az „M. A.” szerint, katolikus iradalmi tevékenységének elismerésül a Sz. Szilveszter-rand közegyesztes és arany-sarkantyus víztárázó nevezte ki. Ez is jó neki.

— **Galambfalvánál** m. hó 26-án az országát a hóvihar nagyra elborította, hogy ennek következtében a posta-kocsi utat tévesztve — a Küküllőbe fordult. Egyik posta-ló a vízbe fulladt.

— **Az „Erdély”** írja: Berenczy László a M.-Vásárhely és Brassó közti gyorskocsizás életbejuttatása ügyében a hó 27-én Brassóban, utjában kocsija előlérve, karja kettőt tört. Ohajjaj, hogy e szomorú hír, ne legyen való.

— **Bukarestben**, hol a farsáng ma is tart, Szűcs nagy bojáról közelebbi rendkívül fényes bál volt, melyben Európa minden ó és új vislete képviselve volt. A magyar vislelet egy fiatal románbólgy, Lahorné mutatta be és nagy hatást idézett vele elő. A herceg és neje szintén jelen voltak.

— **Vaklárma.** A Bukarest melletti Vakarest zárdában, mely most állandóbban, a napokban tüz útven ki, az a rémír terjedt el, hogy a forradalom kitört. A katonaság fegyverrel szolgált. Egy kéménygyűlés okozta az egész rémület.

— **A porosz kormány** az országgyűlésnek előterjesztést fog tenni, hogy porosz Lengyelországban a lengyel nyelv használatának hivatalos nyelvről.

— **Spielhagen**, a németek egyik legszellemesebb regényírója, sulyosan megbetegedett Berlinben.

— **Az angol kormány** jelenleg egy találmány tanulmányozására foglalkozik, mely-szerint lehetséges tételnék, hogy táviratokat a cizmetet a táviratoztól fél kéziratát kaphassa meg.

— **Nagy-Vár** hadiszegedén Orbán Károly egy a szabadságharc napjaiból megrakott ezüst zászlócskát adott át, tovább örök végett.

— **Lengyelországban** nem hirdették ki a pápai esküváltásáig dogmáját, emellego azt sem a tanácsokat a szűkösökrol nem szabad terjesztetni. Varsóban egy pár lakos nem rég e titalam ellenére is propagandát csinált a pápnak s büntetésképpen elmozdítottak állásukról.

— **Az izmali szidmésztársaság** keletkezése okát a bukaresti „Trompéta” Carpatior következőleg adja elő: Az izmali templomban misét szolgáltattak, midőn egy helybeli szabómesterséget öző zsidó ugyancsak zsidó legénye bejegy, ájtatos léppel s kezébe egy imádság könyvet tartva, egynek is másnak is mondvá, hogy ó keresztény akar lenni. A tömegben áthatóvá majdnem az oldár előtt megáll a buzgó hallgatója végig a szent misét. Midőn a hallgatóság kiment, ó észrevétlenül egy állvány mellé elrejtőzött. A templom bezárott. Éjjel a metropolia egyik misés pápa bejegy a templom s horasztó rendelkezéséig tapasztat. A zsidó észrevétlenül az alatt a templomból kiment. A szent edények össze-vissza valának hányva, az evangélium könyvek kettő szakasztva a földön hevertek: az értékesebb tárgyak hiányoztak: a templom közepé legazóva. A városban megbuzgott az rövid idő alatt a város lakossága talpa állott, polízia pedig az esemény helyén. Csakhamar eszöbe jut a misét hallgató zsidó, elhannak gadjaházba, a legény holéire íránt kérdőre vonják, ez pedig azon felelettel, hogy legénye több nappal azért elhagyta. A szomszédok azonban elleneköt bizonyítanak. A tettesnek sokára megkerült, bevallja tettét s a tett-tanúsoknálak gadját állítja. A szabóni motózsá vitézet végbe s az ellopott tárgyakból több

darab megkerült, sőt mi több, sok szent edény a csatornából huzatott ki. A tömeg ingerlétsége a legfőbb okra jutott: a közel fekvő falvak lakossága e borzástól hirre a városba töltött: a rendőrség a nép dübét elkenet tartani nem bírta, elveződött tehát a mérsárlás, mely több száz zsidó életébe került, többet pedig meggyasztottak.

— **Sajtóhírb.** Macart „Komaro Katalin” című negyven hírnökben, hadolat helyett lefejezés szedvény kiigazítását kéri.

— **Hibajegyzés.** Lapunk mult számában a „Napi hírb.” rovatában szedő hiba észszott be, harmadik columna első hasábjának 20-ik sorában Végh Juliánna helyett Végh Jánosné szedetett.

A szerkesztő postája

— **B. K. urnak.** Fehérvízen. A beküldött cikket, mint pusztán személységet ügyet tárgyzánk, csak a nyit-térben láthatnapvilágot.

— **F. E-nek O-Kocsárd.** Habár másolatok nem teljes hittel adunk, mintán hivatalos utat a közreadásra nem szolgáltattunk föl, felre tettük.

— **T. L-nak** helyitt. Csak a nyitlérben volna közölhető, de az ön érdekében ezt se javalhatjuk. Referenciánk az indoklatlan megtámadást köllőleg rectifikáln, legjobb lesz, ha ön az egészt agybanhallgatta.

KÖZGAZDASÁG

A kihásztító egyletek című cikkrre.

IV.

Az egyleti forma után a számítás alapja, az egyletek ugynevezett kombinálti, módosztati megvisszálása nyumul előtérbe.

Maga az életbiztosítás, melynek fajához a kihásztítás biztosítás is tartozik, kombinálti két főtípusban állja föl: az egyleti halál, a másikat életrester. A kihásztítás biztosítás az életestiek egyik alcsoztája levén, ha tiszta basist akarunk, ennek kerekében, módosztás nevelési biztosítással eleveznünk nem lehet, haláleseti kombinálti bele egybe nem vonatunk: a mint ezt, elég hibásan, némely egylet már megkezdette. Ezen egyleteknek a kihásztítás támogatása krén tul lépni nem szabad.

De nincs is rés szélső, mert maga a kihásztítás módosztala elég álmódosztat nyújt, már csak azért is, mivel minden egyen három minőségben áll vele szemben. Mint gyermek hásszágára készült; mint felszerelt: vagy hásszágára lép, vagy belé esik a harmadik alc-kombináltiba, mint olyan, ki hásszágára nem léphetett. Még ezen három phasis mellett is, ha tekintetbe vesszük, hogy a férfi mondhatni akkor nőül a mikor tetszik, a leány pedig akkor, a midőn szerencsése akad: a nagyokra nézt a módosztalt, s különösen a befizetést csak úgy állítjuk fel helyesen, ha a férfira, mint hamarabb lejáráható kockázatra nagyobb díjt szabunk mint a nőira, kintél a véletlen meglehetősen szabotossággal fel lehet állítani.

Azonban, a férfi és nőnem közti különböző tisztázását a társaságok későbbi tapasztalataira bízva, ha egyedül a gyerekek és a nagyok kettős viszonyát tekintjük is, úgy kell találnunk, hogy a gyerek és a növendék két teljesen két különböző osztályt kell hogy képezzen: még pedig azért, mivel a gyermeknek a hásszágára léphetés lehetősége merőben ki levén, a nőnem, mint nem jár lejáró kockázattal ugyanazon egy urnán nem tehető. Következőleg, minden oly kombinálti, mely a gyermekkel általhásszágok alkalmából fizetett be, már azért is hibás, mivel ha a rojakról rést csekély díjt rajtok, hogy az egylet töltésithet, hirtelen fel nem ránthatja: annak idejében őket kifizetni nem bírja; ha pedig szaporán befizetett velők, akkor őket túlterheli. S viszont, ha a gyerekekkel a hásszágok alkalmából úgy fizetettük be, hogy számunkra töket nem gyűjtünk: ezen számítás basisa egy rész-vesszés társaságra nézt igen helyes; de egy kölcsönös, minthogy minden erőztetés mellett is a tagokat korévek szerinti egyensúlyba tartani csaknem lehetetlen: az egylet könyve azon bajba sodorhat, hogy a kilépő tag érdekében időtlen összeg, a gyerekek más más díjt fizetvén, bejötti meg egy. Minek következtében minden megvaldó szándék vető egyet a gyerekek osztályát a nagyokétól elkülönítette. A nagyokra nézt, kiknek azon kettős viszonyát, miszerint vagy hásszágára léphetnek vagy nem, fennebb jeleztük: az egyleteknél meglehetősen zavar van még. A hásszágára lépők, mint e művelet főirgályai, rendezve vannak. Azonban a hásszágára nem lépők, s különösen kik férjhez menni nem bírtak: ezek érdeke még tisztázva nem levén, az egyik egylet azt mondja, hogy úgy tekintí bizonyos év múlva, mint hásszágára léptek, tehát biztosított összeggel dotálva bocsátja ki őket; míg a másik egylet s különösen egyik pesti ezeket rés kézzel bocsátja el.

A teljesen kifizető egyletek jelzett nagylelkúsége a mellett, hogy a tömeges kilépés által tagjai fizetés képességet próbára teszi: ezen igértével a hásszágai biztosítás adott teréről lépés egyenesen az életbiztosítás tökélyjüti körébe csap át; még azon elhibázott számításal, hogy az időt faktorul nem vehette, s ha rövid időt, például négy évet vesz fel, a a mellett hogy a tagcsoporsztást sújtolja, oly elemeket eszbit a kihásztítás biztosítás körébe, kiknek a hásszág esze-ágában sincs, mi aztán nem kihásztítás biztosítás.

— **II. 1871.** A kihásztítás biztosítás valódi érdekében s eszmekörének tisztes elogat az egyletek, ha úgy állítjuk fel kombináltiakat, hogy azok csak is a kihásztítás biztosítás körében mozognak. E körében a gyerekektől fel a hásszágára képes hanyatló korig, a biztosítandó tárgyak két nagy különölő osztályt kell hogy képezzenek. Az első a gyerekek körébe, kik hásszág el nem mennek, s passzív állásban levén, csak tökélt gyűjtésnek, hogy később a hásszágai biztosítástól befizethessenek: ezek biztosítás szabatosan csak ja tontina alakban létezhet; már csak azért is, mivel az apró lassú befizetés, s a koréveknek egymással versenyre vetését, csak ezen alapon lehet igazságságban szabályozni.

A nagyok osztályának az a része, mely a kihásztítás évenben egymással mintegy pályát fut, és előbb vagy későbbre cédőbe ér: ez a nagyok első kategóriáját képezi, kik a szerint, a mint az egyletek különböző időpontokhoz kisebb vagy nagy nagyobb nyerenemű költöttek, eltárlva az időpontot, pályájukat kisebb vagy nagyobb befizetés mellett nyerték el. Ezekkel tisztába vagyunk.

De nincsenek az egyletek tisztába azokkal, kik, hogy úgy szóljunk, mátká-koszorúhoz nem juthattak. Ezek kihásztítás nélküli, hásszág cizmieni kielégeltet, fennebb elhibázottaknak jellettük. Mert ha hosszasan fizetnek, megfőrtethetik, hogy több fizetnek be, ha javadalommal bocsátjuk ki, akkor a hásszádni nem kívánók is betokolnak. Hogy lehetne tehát segíteni?

Dániában szokásban, virágzásban áll azon biztosítás, ámbár csak a leányok részére, hogy a szülők lény gyerekeiket már kiskorukban egyletre íratták, melynél pénz párra a kik férjhez mennek, azok, azok számára kik férjhez nem mentek, befizetéseket bevesztik. — Bár a kihásztítás biztosítás ezen igen szép kombinálti egész terjedelmében csak a leányokra tárl: mindazáltal a ki kihásztítás biztosítójik is csak úgy maradnak valódi cölj mellett, ha a kinemhásszátulati új tontinaszerűleg pályáztatják. Ha a mi egyleteink tagjai befizetést úgy rendezik, hogy annak, ki hásszágai szándékkal lépett be, s látja, hogy nem sikerül: alkalmat nyújtanak arra, hogy magukat a nem hásszátul tontinjába vethessék át, oly kettős kombinálti állítsanak fel tehát, midállyal meg azok is, kik hásszágára nem lépek, léleg ha kevesen maradnak hátra, nemcsak ki lélegez elégítve: sőt az előbbieknél magasbbszeri nyereneműekkel léphetnek ki.

K ö v á r y L á s z l ó.

Távíratí tudósítás a bécsi tűzsdéről.

Febr. 30-án 5%. Metalliques 100 fr 64.15
Kamat.—. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt.
71.40. 100. Kölcsön 105.25. Bankrészevny
845. Hiteletintézk. részvények 353.75 frt. 347.50.
London 10 ft. st. 112.30. Ezüst 110.50
Cs. kir. arany 5.33 Napoleonor 893 —

Urbíri kötvényok: Magyarországi 80.90.
Temsi 78 Erdélyi 77.—. Horváthországi —.

Felölő szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Basini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-étől:

Kolozsváról Szamosújvárra Dédora, mindennap reggeli 8 órakor. Dédóról Szamosújvárra Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 frt, mindab podgrázással Szamosújvárról 2 frt. 40 frt, Dédsig 3 ft. 30 frt — Kolozsvárról Déda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délutáni 4 órakor egy személy ára Tordig 2 frt. Felvinczre 2 és közbél 40 Compe 4 ft. hátulú coupe 3 ft. 50. 30 frt szab. podgrázással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra minden nap kétszer reggeli 6 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi menet midő a vonatok indulása érkeken elő, és megérkezéskor után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közlöttekori couple a sajtóhatóság irányában vállalt felelősséget a szerk.

